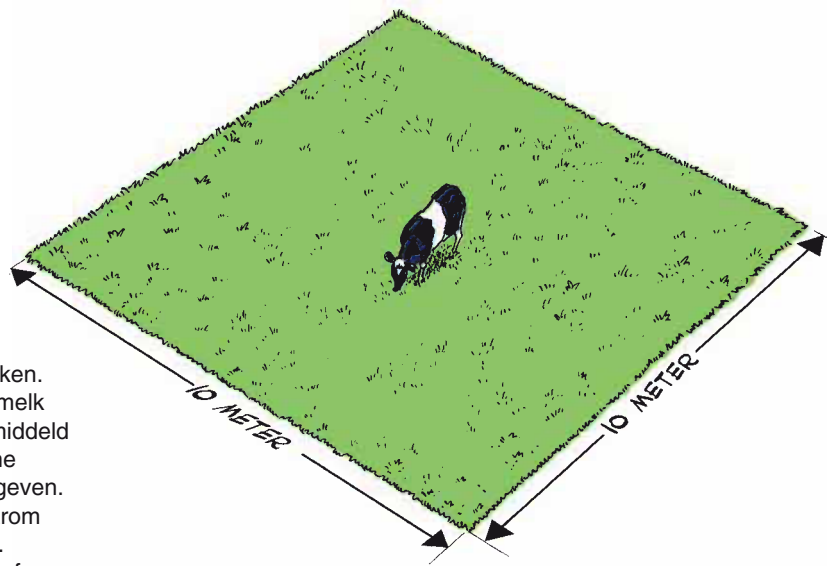

Koeien eten graag gras

Gras is het belangrijkste voedsel van de koe. Het is onvoorstelbaar hoeveel melk een koe van gras kan maken. Een koe die in de wei loopt, kan per dag 25 tot 28 liter melk produceren. Als de melkproductie op een boerderij gemiddeld achtduizend liter per koe per jaar is, zijn er verscheidene koeien op het bedrijf die ruim tienduizend liter per jaar geven. Koeien met zo'n hoge productie moeten flink eten. Daarom gaan boeren steeds zorgvuldiger met hun grasland om.

Wil je veel gras, dan moet je het bemesten met stikstof. Maar het gras maakt dan veel eiwit aan dat de koe niet goed kan verteren. Als het dier ook wat snijmaïs krijgt, lukt die vertering beter. Alleen met gras kan de boer zijn topkoeien dus niet voeden. Op zandgrond waar je zelf snijmaïs kunt telen, is het bijvoeren van maïs makkelijk te doen. Maar in pure graslandgebieden ligt dat anders. Je zou maïs moeten bijkopen en dan heb je weer extra kosten. De productieomstandigheden zijn niet overal gelijk in Nederland.

Het blijft belangrijk dat de boer zijn grasland zo intensief mogelijk gebruikt. Maar dat mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van de grasmatten. Een perceel zou eigenlijk niet langer dan een dag of vier moeten worden beweid. Het gras moet vijftien tot zeventien centimeter lang zijn. Dan is het voldoende uitgegroeid. De koeien vinden dan ruim genoeg te eten. Om de vier dagen heb je per koe tachtig tot honderd vierkante meter grasland nodig. Als de koeien 's nachts op stal gaan en overdag acht tot tien uur in de wei zijn, dan is 65 procent van die oppervlakte nodig en kom je ook op vier dagen uit. Een boer moet zijn percelen dus slim indelen. Maar hij heeft de omstandigheden niet altijd mee. In de veenweidegebieden van

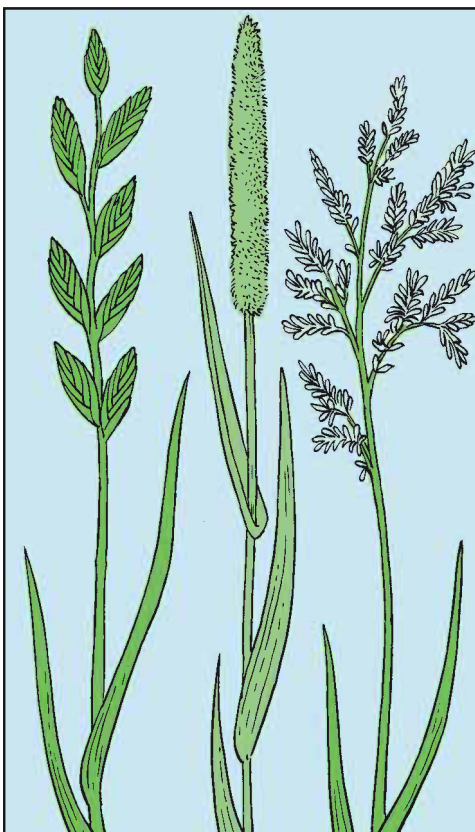

Elke vier dagen heeft een koe tachtig tot honderd vierkante meter weiland nodig

Zuid-Holland en Utrecht heb je meestal heel lange, smalle kavels en veel sloten. Het land is daar niet zo mooi verkaveld als in bijvoorbeeld Flevoland.

Er zijn een heleboel soorten gras. De meeste boeren gebruiken een mengsel van soorten. Dat mengsel wordt door zaadbedrijven samengesteld. In de meeste mengsels zit Engels raaigras (*Lolium perenne*), vaak ook timothee en veldbeemd. Soms ook klaver. Als er minder dan de helft Engels raaigras op je land staat, moet je herinzaaien. Dat kost zeshonderd tot achthonderd euro per hectare. Maar een boer die goed voor zijn grasmatten zorgt, hoeft zelden opnieuw in te zaaien.

Koeien zijn dol op Engels raaigras. In de eerste helft van het weideseizoen is het gras ook nog eens extra smakelijk. Het jonge gras is lekker sappig. De koeien eten er graag en veel van. Na half augustus, als de koeien twee of drie keer op verschillende percelen zijn geweest, loopt de smakelijkheid wat terug. Ze hebben dan veel op het gras gelopen en er ook mest op laten vallen. Daar valt wat aan te doen. Als de boer tussen eind juli en eind augustus al zijn grasland nog een keer maait, schiet er vers gras op. Lekker voor de koe, maar ook goed voor de boer. Want als de koeien goed eten, produceren ze meer melk. Die productie wil de boer aan het eind van het weideseizoen graag op peil houden. De melkfabriek betaalt namelijk een toeslag voor wintermelk. Het is niet makkelijk om de productie zo goed te regelen. Je hebt ook nog te maken met de invloed van het weer. Maar veel boeren weten er goed mee om te gaan. Dat is vakmanschap.

Drie soorten gras. Van links naar rechts: Engels raaigras, timothee en veldbeemd

Koeien zijn dol op gras